

Souhrnná teritoriální informace:

Ukrajina

Zastupitelský úřad 5. 6. 2023 23:58

Ukrajina je východoevropskou zemí s hlavním městem Kyjev na řece Dněpru. Nezávislost země získala v roce 1991. Ukrajina je unitární polo-prezidentská republika s jednokomorovým parlamentem (Nejvyšší rada Ukrajiny), která se dělí na 24 oblastí. Část Doněcké a Luhanské oblasti a Krym není pod kontrolou ukrajinské vlády. Prezidentem je Volodymyr Zelenskyj.

Od roku 2017 je v platnosti Asociační dohoda EU – Ukrajina a postupně probíhá propojování ukrajinského trhu s vnitřním trhem EU. EU je též nejvýznamnějším obchodním partnerem Ukrajiny. Mezi rostoucí a perspektivní sektory ekonomiky patří zemědělství, IT (včetně digitalizace), energetika, zdravotnictví, dopravní průmysl apod.

V souvislosti s ruskou vojenskou agresí ukrajinská ekonomika v roce 2022 klesla o 35,5 % a země čelí nejhlubší recesi od vyhlášení nezávislosti po rozpadu Sovětského svazu. Válka zasáhla všechny sektory ekonomiky. Přímé (zničení a poškození civilní a vojenské infrastruktury) a nepřímé (pokles HDP, zastavení investic, odliv pracovních sil, dodatečné náklady na obranu a sociální podporu atd.) ztráty ukrajinské ekonomiky v důsledku války se pohybují kolem bilionu eur. Výrazným problémem zůstává inflace a strmě rostoucí zadlužení země. Ztráta rozsáhlých průmyslových území, masivní vnitřní a zejména pak vnější migrace a zavírání podniků vedly v roce 2022 k prudkému nárůstu nezaměstnanosti. Většina mezinárodních bank, ratingových agentur a analytických center však další pokles HDP Ukrajiny v roce 2023 nepředpokládá a prognózují postupné ožívování ukrajinské ekonomiky, které by se mělo v následujících letech zrychlovat na pozadí předpokládaného snižování bezpečnostních rizik (postupná deokupace území, návrat migrantů a tím i růst domácí poptávky, otevření černomořských přístavů, které jsou důležité pro vývoz zemědělské produkce a kovů).

V současné době je zvyšování cen omezoвано administrativními opatřeními jako jsou regulované ceny pohonných hmot, plynu, tepla a elektřiny a také pevný směnný kurz. S postupným uvolňováním restrikcí je velmi pravděpodobný růst inflace. Bude to způsobeno cenami pohonných hmot a energií, rostoucími výrobními náklady, nedostatkem některého zboží včetně potravin dříve vyráběných v jižních oblastech Ukrajiny a také výrazným uvolněním měnové politiky, kterému se dá při současných okolnostech jen těžko vyhnout.

Ukrajina patří mezi 20 nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR. Díky aktivnímu nástupu českých firem v důsledku provádění ekonomické části Asociační dohody mezi EU a Ukrajinou vzájemný obchod vykazuje v podstatě nepřetržitý růstový trend. Od roku 2015 se náš vývoz více než zdvojnásobil a lze předpokládat jeho stabilní růst i v letech následujících. Na Ukrajině působí více jak 200 kanceláří a zastoupení českých společností, nejvíce v Kyjevě a Kyjevské oblasti, Lvovské oblasti, Dněpropetrovské oblasti a Zakarpatské oblasti. Firmy aktivně působí v celé řadě odvětví od tradičního strojírenství, automobilového průmyslu a energetiky až po obranu, zemědělství a zdravotnické prostředky. Ve většině sektorů firmy dokázaly využít lepší dostupnost financování mj. prostřednictvím mezinárodních finančních institucí (EIB, EBRD apod.) a též s ohledem na navýšení místních rozpočtů v rámci decentralizace. Takové finanční zdroje budou opět uvolněny teprve v souvislosti s obnovou ukrajinské ekonomiky a infrastruktury po skončení bojových akcí, kdy bude potřebovat obnovit vše od infrastruktury, průmyslu, až po bydlení.

Při vstupu na ukrajinský trh je potřeba zohlednit velký význam osobního jednání, dále je nutné počítat s tím, že obchodní jednání probíhají zpravidla delší dobu. Zvýšenou pozornost je třeba věnovat volbě důvěryhodných ukrajinských partnerů.

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Politické procesy na Ukrajině probíhají v rámci poloprezidentského systému, v němž řídí vládu prezident volený přímo na pětileté funkční období; ten ovšem zároveň sdílí některé exekutivní pravomoci s jím navrhovaným a parlamentem schvalovaným premiérem. Vítězem prezidentských voleb se stává kandidát, který dosáhne nadpoloviční většiny v 1.kole, případně ve 2.kole, do něhož postupují dva nejlépeší kandidáti. Legislativní pravomoci má jednokomorový parlament (Verchovna rada), do něhož je voleno 450 (26 poslanců z jednomandátových obvodů na územích nekontrolovaných vládou voleno není) poslanců na čtyřleté funkční období. Politické strany většinou nejsou ideologicky vyhraněné, spíše spjaty s konkrétními osobami a podnikatelskými zájmy. Vítězem ukrajinských prezidentských voleb se 21. dubna 2019 stal herec a producent V. Zelenskyj, který ve 2. kole porazil dosavadního prezidenta P. Porošenka (73,22 % vs 24,45 %). Hlavním tématem kampaně Zelenského byl boj proti korupci a současnému establishmentu; rovněž slíbil pokračovat v euroatlantickém kurzu. Dne 21. 7. 2019 se na popud nového prezidenta uskutečnily předčasné parlamentní volby. Prezidentova strana Sluha lidu v nich získala 43,7 % hlasů (124 míst). V jednomandátových obvodech pak strana získala dalších 130 míst, čímž dosáhla nadpoloviční většiny poslanců. Do parlamentu se dostaly ještě čtyři další strany, proruská Opoziční platforma – Za život (43 mandátů), Vlast J. Tymošenkové (26), Evropská solidarita bývalého prezidenta P. Porošenka (25) a Hlas rockera V. Vakarčuka (20). Naopak neuspěly nacionalistické a extrémně pravicové strany.

Zásadní změnu vnitropolitického vývoje na Ukrajině přinesla ruská invaze, kterou Moskva započala 24. února 2022, které předcházelo uznání tzv. Doněcké a Luhanské republiky ze strany Ruska. Prvotním cílem bylo pravděpodobně svržení legitimní ukrajinské vlády a nastolení loutkové proruské vlády. Prezident Zelenskyj po dobu války vede aktivní jednání s řadou zahraničních státníků v Kyjevě i během pracovních cest do zahraničí, aktivně vystupuje před parlamenty různých zemí a na mezinárodních fórech a přijímá návštěvy evropských představitelů. Došlo k mobilizaci společnosti a zákazu proruských politických stran v čele s OPZZ.

Složení vlády:

Vicepremiérka a ministryně ekonomiky: Yulia Svyrydenko

Vicepremiérka pro otázky evropské a euroatlantické integrace: Olga Stefanišyna

Vicepremiérka a ministryně pro reintegraci dočasně okupovaných teritorií: Iryna Vereščuk

Vicepremiér a ministr pro digitální transformaci: Mychailo Fedorov

Vicepremiér pro obnovu Ukrajiny-Ministr pro rozvoj komunit, teritorií a infrastruktury Ukrajiny: Oleksandr Kubrakov

Ministr pro otázky strategických odvětví průmyslu: Kamyšin Oleksandr

Ministr energetiky: Herman Haluščenko

Ministr obrany: Oleksij Reznikov

Ministr zahraničních věcí: Dmytro Kuleba

Ministr vnitřních věcí: Klymenko Igor

Ministr zdravotnictví: Viktor Ljaško

Ministr pro agrární politiku a potravinářství: Mykola Solskyj

Ministr školství a vědy: Lisovj Oksen

Ministr kultury a informační politiky: Oleksandr Tkačenko

Ministr spravedlnosti: Denys Maljuska

Ministr financí: Sergej Marčenko

Ministr ochrany životního prostředí a přírodních zdrojů: Ruslan Strilec

Ministr mládeže a sportu: Vadym Hutcajt

Ministryně sociální politiky: Žolnovyč Oksana

Ministryně pro veterány: Yulia Laputina

Ministr bez portfeje: Oleh Nemčinov

1.2 Zahraniční politika země

Ukrajina vznikla po rozpadu SSSR a dodnes se v oblasti zahraniční politiky potýká se sovětským dědictvím. Do nedávné doby byla země, co se svého zahraničně politického směřování týče, rozdělena. Část obyvatelstva (převážně na západě země) si přálo silnou orientaci na EU a Západ obecně, zatímco obyvatelstvo ve východní části země, zvláště na Donbase, se politicky i ekonomicky tradičně orientovalo na Rusko. Toto pomyslné rozdělení země se projevilo při Oranžové revoluci v roce 2004 a následně při tzv. Majdanu v roce 2014. RU agrese proti Ukrajině však ukrajinský národ stmelila a nyní v celé zemi převažuje prozápadní směřování.

Silná orientace na EU a Západ obecně je hlavní charakteristikou současné ukrajinské zahraniční politiky. Ambice vstoupit do EU a do NATO jsou zakotveny v ukrajinské ústavě. V důsledku revoluce na Majdanu v roce 2014 byla podepsána již dříve mnoho let dojednaná Asociační dohoda EU - Ukrajina včetně dohody o volném obchodu DCFTA. Následně byla v roce 2017 zrušena vízová povinnost pro občany Ukrajiny pro turistické cesty do EU.

Události Majdanu následovala agresivní reakce Ruska, které na jaře 2014 zabralo Krym a následně rozpoutalo válku na východě Ukrajiny v Doněcké a Luhanské oblasti.

Boje na linii dotyku na východě země se separatisty podporovanými Ruskem probíhaly bez přestávky od roku 2014. V letech 2014 – 2015 byly dojednány tzv. Minské dohody, které však nevedly k řešení situace. Veškerá jednání o řešení konfliktu na východě země selhala a i dojednaná příměří byla neustále porušována.

Přelomovým datem pro ukrajinskou moderní historii se stal 24. únor 2022. Rusko vojensky napadlo Ukrajinu, když podle své propagandy zahájilo tzv. „speciální vojenskou operaci“, jejímž oficiálním cílem dle Moskvy měla být ochrana separatistických útvarů na východě Ukrajiny, jejichž nezávislost Rusko v osobě prezidenta Putina uznalo o tři dny dříve.

Putin argumentoval „nutností denacifikace a demilitarizace“ Ukrajiny a ochranou místního ruského obyvatelstva. Skutečným cílem Moskvy bylo ovládnutí země prostřednictvím vlastní dosazené loutkové vlády a návrat země do područí Moskvy podobně, jako se jí to podařilo ve vztahu k Bělorusku.

Invaze nebyla zcela překvapivá, jelikož Moskva shromažďovala jednotky nedaleko rusko-ukrajinské a bělorusko-ukrajinské hranice od listopadu 2021. Tvrzení o tom, že jednotky přítomné u hranic se účastní pouze rusko-běloruských vojenských cvičení, se ukázaly být lží. Po celou dobu vojenských příprav Moskva žádala garance, že Ukrajina nikdy nevstoupí do Severoatlantické aliance. Neúspěšná (a ze současného pohledu Ruskem předem odsouzená k neúspěchu) jednání mezi Moskvou a řadou západních představitelů probíhala do války po dobu několika týdnů.

Spoluagresorem se kromě Ruska stalo i Bělorusko, jehož vojáci se sice do bojových operací nezapojili, ale ruské jednotky používaly Bělorusko jako svou operační základnu a z běloruského území rovněž probíhalo ostřelování ukrajinských měst.

EU i NATO a další spojenci zůstali v postoji vůči ruské agresi jednotní, uvalili na Rusko tvrdé sankce a zároveň posílají Ukrajině masivní finanční, humanitární a zbrojní pomoc.

1.3 Obyvatelstvo

Od roku 1990 je registrováno snižování počtu obyvatelstva na Ukrajině. K 1. říjnu 2021 počet obyvatel Ukrajiny činil 41,32 milionů obyvatel. Cca 70 % obyvatel žije ve městech.

Národnostní složení: Ukrajinci 77,8 %; Rusové 17,3 %; Bělorusové 0,6 %; Moldavané 0,5 %; Bulhaři 0,4 %; Poláci 0,3 %; Maďaři 0,3 %.

Etnické složení: Na Ukrajině žije více než 100 národností, včetně cca 5 000 etnických Čechů.

Náboženské skupiny: Převládá pravoslavné náboženství, v západních oblastech řeckokatolické a římskokatolické, z protestantských nejvýraznější baptismus. Menšinová náboženství, která však mají na Ukrajině dlouhou tradici, jsou judaismus a islám. Dne 15. prosince 2018 byla vyhlášena jednotná Pravoslavná církev Ukrajiny sjednocující ukrajinské církve.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Od roku 2016 (s výjimkou roku 2020, -3,9 % v důsledku pandemie koronaviru) ukrajinský HDP rostl o 2 – 3,3 % ročně. HDP v roce 2021 vyrostl o 3,2 %. V souvislosti s válkou na Ukrajině ekonomika země v roce 2022 klesla o 35,50 %. Země čelí nehlubší recesi od roku 1991. Výrazným problémem zůstává inflace (za rok 2022 činila 24,2 %), u které se dá předpokládat další vzestup s negativním dopadem na ukrajinskou ekonomiku i životní úroveň obyvatelstva. Objem průmyslové výroby za rok 2022 propadl o 37,20 %. Ztráta rozsáhlých průmyslových území, masivní vnitřní a zejména pak vnější migrace a zavírání podniků vedly v roce 2022 k prudkému nárůstu nezaměstnanosti na 29 % praceschopného obyvatelstva podle metodologie Mezinárodní organizace práce. Obrat zahraničního obchodu se zbožím v roce 2022 činil 102,21 mld. USD. UA vývoz činil 58,05 mld. USD (meziroční pokles o 20,32 %), dovoz - 44,16 mld. USD (meziroční pokles o 35,13 %). Deficit zahraničního obchodu dosáhl 13,89 mld. USD. Nové investice jsou zmrazené s ohledem na extrémně vysoká rizika - obavy investorů jít do rizika bez pojištění před ukončením války a nedostatek vlastních zdrojů na ukrajinské straně pro komerční spolupráci.

Očekávání ohledně následujícího hospodářského oživení kvůli válce, která představuje zásadní devastující zásah do ekonomiky, jsou spíše opatrná. Ke konci roku 2023 většina mezinárodních bank a ratingových agentur prognózuje postupné oživování ukrajinské ekonomiky, které by se mělo v následujících letech zrychlovat na pozadí předpokládaného snižování bezpečnostních rizik (postupná deokupace území, návrat migrantů a tím i růst domácí poptávky, otevření černomořských přístavů, které jsou důležité pro vývoz zemědělské produkce a kovů). Odhaduje se, že průměrný meziroční růst HDP za rok 2023 se bude pohybovat okolo hodnoty 0,7 %. Dle prognózy vývoje HDP v roce 2024 by další růst měl vyšplhat na hodnotu 3,9 %. K ekonomicky nejrozvinutějším regionům na Ukrajině patří zejména Kyjev a Kyjevská oblast (kam mj. směřovalo nejvíce zahraničních investic v roce 2021), dále Dněpropetrovská oblast, Charkovská oblast, Oděská oblast a Lvovská oblast (sem směřují významné investice od března 2022).

Ukrajinská ekonomika je orientována více na dodávky surovin, polotovarů a zemědělské produkce s tím, že probíhá proces postupných reforem s orientací na růst podílu hotových výrobků a výrobků s vyšší přidanou hodnotou. Velmi rychle se na Ukrajině rozvíjí zemědělský a potravinářský sektor a IT sektor včetně digitalizace. Z druhé strany pokračuje trend snižování průmyslové výroby, který je součástí dlouhodobého trendu postupné „de-industrializace“ ukrajinské ekonomiky. Významný faktor představuje postupné propojování ukrajinského trhu s vnitřním trhem EU na základě Asociační dohody EU – Ukrajina a v jejím rámci Dohody o volném obchodu EU – Ukrajina (DCFTA). EU je též nejvýznamnějším obchodním partnerem Ukrajiny.

Ukazatel	2020	2021	2022	2023	2024
Růst HDP (%)	-3,75	3,35	-35,50	0,70	3,90
HDP/obyv. (USD/PPP)	13 091,71	14 128,73	11 220,00	11 600,00	12 110,00
Inflace (%)	2,74	9,36	24,20	13,50	5,70
Nezaměstnanost (%)	9,50	9,90	29,00	18,30	16,50
Export zboží (mld. USD)	49,20	68,07	44,16	47,78	49,25
Import zboží (mld. USD)	54,21	72,85	58,05	59,66	61,90
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-6,78	-6,64	-13,89	-12,83	-13,61
Průmyslová produkce (% změna)	-4,49	1,92	-37,20	-15,60	6,20
Populace (mil.)	41,73	41,65	36,11	36,56	37,00
Konkurenceschopnost	55/63	54/64	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	7/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

V plánovaných předválečných rozpočtových výdajích dominovala sociální ochrana, dluhová služba a zdravotnictví. Válka způsobila poloviční pokles exportu a importu – čtvrtinu tvoří železná ruda, zatímco vývoz kovů z Ukrajiny se téměř zastavil. Tradičně největším zdrojem devizových příjmů státního rozpočtu Ukrajiny je export zemědělské produkce, který se snížil téměř čtyřnásobně. Snížení příjmů do rozpočtu působí nedostatek peněz ve státní pokladně a v roce 2022 deficit státního rozpočtu přesáhl 20 % HDP. V letošním roce ukrajinský parlament zvýšil schodek státního rozpočtu o dalších 14,7 mld. USD (96,5 % na financování armády). Země je odkázána na pomoc zahraničních partnerů. V rozpočtu na rok 2023 se výrazně zvýšily výdaje na obranu a veřejný pořádek. U všech zbývajících položek došlo k výraznému snížení výdajů (zejména na vzdělávání, zdravotnictví a sociální ochranu).

Veřejné finance	2022
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-20,70
Veřejný dluh (% HDP)	99,30
Bilance běžného účtu (mld. USD)	8,60
Daně	2023
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

Dvojnásobný nárůst veřejného dluhu v roce 2022 na 99,30 % HDP ohrožuje hospodářskou stabilitu země a právě proto bude ukrajinská strana v rámci zajištění finanční stability země nadále spoléhat zejména na vnější financování (MMF, WB, EBRD, EU). Objem devizových rezerv ke dni 1. 5. 2023 činil 35,95 mld. USD (pokrývá cca pětiměsíční import zboží a služeb země). Ačkoliv se zdá, že Národní banka UA dokázala administrativními opatřeními stanovit kurz v přijatelnějším poměru ve prospěch hřivny, pravděpodobnost, že tento kurz udrží v krátkodobé perspektivě bez nových úvěrů, je spíše mizivá. Výsledkem může být další prudký růst inflace, což povede ke značným problémům reálné ekonomiky a hlubší destabilizaci finančního sektoru země.

2.3 Bankovní systém

Bankovní systém na Ukrajině je dvojstupňový, zahrnuje Národní banku Ukrajiny (NBU) a komerční banky s licencí. Po znárodnění Privatbanky v roce 2016 a některých dalších bank (Ukreximbanka, Oščadbanka, Ukgazbanka) dosáhl podíl státu v bankovním sektoru cca 55 %. V roce 2022 byl ukrajinský bankovní sektor dále konsolidován a vykázal 3x menší zisk, než v roce 2021 (95 % z Top10 finančních institucí). Působí zde celkem 67 bank (k 1.5.2023), v cca třetině z nich je zahraniční kapitál. Mezi největší banky na Ukrajině dle ziskovosti se řadí Privatbanka (největší ukrajinská banka se ziskem v roce 2022 na úrovni 30,20 mld. EUR (tj. 66,0 % zisku celého bankovního sektoru; 45,2% podíl v roce 2021), Raiffeisen Bank Aval (rakouská banka, která je nejúspěšnější zahraniční bankou na Ukrajině), Oščadbanka (ukrajinská státní banka s druhými největšími aktivy), PUMB (soukromá ukrajinská banka patřící průmyslově – finanční skupině SKM) a Ukrsibbank (zahraniční banka většinou vlastněná skupinou BNP Paribas). 21 bank utrpělo ztrátu 20,8 miliardy UAH.

Ukrajinský bankovní systém od vypuknutí nové ruské agrese v roce 2022 citelně, téměř o 50 % zmenšil. Přestaly fungovat podniky, 10 % Ukrajinců své domovy opustilo a část nebude moci splácet spotřebitelské úvěry a hypotéky. V současné době bankovní systém zůstává likvidní a situace díky manuálnímu řízení a intervenci Národní banky Ukrajiny společně s evropskými partnery vypadá stabilizovaně. S postupným uvolňováním restrikcí klíčovou výzvou sektoru bude platební neschopnost - některé banky trh zcela opustí, systémově významnější budou s největší pravděpodobností znárodněny.

Špatné úvěry z nesolventních bank (non-performing loans) jsou převáděny do Garančního fondu, který je nabízí k odprodeji prostřednictvím elektronického systému PROZORRO.

2.4 Daňový systém

Po dobu války byl na Ukrajině zaveden nový daňový model na podporu ukrajinského podnikání v podmínkách stanného práva, zejména:

- 1 uplatněno zvýhodnění na prodej pohonných hmot, a to snížení sazby DPH na pohonné hmoty z 20 % na 7 % a zrušení spotřební daně;
- 1 sníženy daňové sazby a společně byl umožněn přechod na zjednodušený daňový systém (2% daň z obrátu namísto DPH a daně z příjmu);
- 1 zavedeny výhody pro vlastníky půdy, kteří jsou osvobozeni od placení pozemkové daně a pronájmu za pozemky nacházející se v oblastech, kde probíhají bojové operace;
- 1 vytvořeny pobídky pro pomoc vojákům a charitu - od DPH a cla byl osvobozen dovoz a dodávky přileb, neprůstřelných vest, léků a dalšího obranného zboží na Ukrajinu aj.

Daňový systém na Ukrajině před válkou by bylo možné charakterizovat jako standardní. Jeho základní principy jsou definovány Daňovým kodexem. Mezi nejdůležitější daně a poplatky lze zařadit:

- 1 daň z přidané hodnoty ve výši 20 % a dále 7 % u farmaceutických výrobků;
- 1 daň z příjmu právnických osob ve výši 18 %;
- 1 daň u příjmu fyzických osob ve výši 18 % (pro pracující důchodce ve výši 15 % z příjmu přesahujícího 3- násobek minimální mzdy);
- 1 vojenská daň ve výši 1,5 %;
- 1 dále ekologická daň, pozemková daň, poplatky za registraci motorových vozidel, zemědělská daň, spotřební daň, místní daně a poplatky aj.;
- 1 jednotný sociální vklad 22 % (sociální a zdravotní pojištění).

Daňový kodex upravuje též otázky navazující na smlouvy o zamezení dvojího zdanění, se kterými se mohou čeští podnikatelé při podnikání na Ukrajině setkat. To se např. týká ustanovení o tzv. stálé provozovně, dividend, úroků, licenčních poplatků a příjmů ze závislé činnosti.

Aktuální stav v oblasti daní je na stránkách Státní daňové služby Ukrajiny: <https://zir.tax.gov.ua/main/index/stavki>

V rámci postupného posilování mezinárodní spolupráce Ukrajiny lze v budoucnu očekávat zjednodušování a zkvalitňování daňového systému.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Od roku 2015 se náš vývoz více než zdvojnásobil (v r. 2015 činil 15,2 mld. Kč a v r. 2022 už 35,6 mld. Kč). Rok 2022 export do ČR poklesl o 5,79 % na 38,13 mld. Kč (způsobeno vysokou srovnávací základnou z předchozího roku, kdy došlo k nárůstu o 50,56 %).

	2018	2019	2020	2021	2022
Import z ČR (mld. CZK)	33,10	35,10	32,60	34,80	35,63
Export do ČR (mld. CZK)	26,20	28,80	26,90	40,47	38,13
Saldo s ČR (mld. CZK)	-6,90	-6,33	-5,79	5,67	2,50

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
764	Zařízení telekomunikační, příslušenství přístrojů pro záznam, reprodukci zvuku, obrazu	6 189,41	17,00
773	Prostředky k rozvodu elektrické energie j. n.	2 499,75	7,00
752	Zařízení k automat. zpracování dat, jednotky periferní	2 008,25	6,00
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	1 526,82	4,00
334	Oleje ropné, oleje z nerostů živičných (ne surové), přípravky z nich j. n., odpadní oleje	1 410,41	4,00

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
281	Ruda železná a koncentráty	16 169,04	42,40
773	Prostředky k rozvodu elektrické energie j. n.	4 985,53	13,07
287	Rudy, koncentráty olova, zinku, cínu aj. kovů obec. j. n.	1 746,08	4,58
421	"Tučky, oleje nevysychavé rostlinné ""vláčné"" surové ap."	900,06	2,36
222	Podzemnice, soja, semena bavlníku, slunečnice, sezamu, řepky, hořčice	806,47	2,11

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Více jak 15 000 ukrajinských společností exportuje své výrobky a služby do EU. V roce 2022 směřovalo do EU 63 % ukrajinského exportu ve výši 27,66 mld. EUR (nejvíce do Polska - téměř 6,5 mld. EUR, do Rumunska, Maďarska a Německa).

	2018	2019	2020	2021	2022
Import z EU (mil. EUR)	21 548,50	24 152,70	23 117,10	28 298,00	30 128,90
Export do EU (mil. EUR)	10 920,20	12 144,00	9 914,40	14 103,20	27 655,70
Saldo s EU (mil. EUR)	4 112,90	5 014,00	6 782,00	4 268,10	-2 473,20

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Největším obchodním partnerem Ukrajiny mimo země EU je Čína (export z UA v hodnotě 2,46 mld. USD, import - 8,7 mld USD). Turecko je největším exportním trhem pro UA (2,9 mld. USD).

	2018	2019	2020	2021	2022
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	18 690,50	18 389,80	18 700,70	29 586,00	N/A
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	31 173,90	32 552,70	29 753,30	37 820,70	N/A
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	12 483,40	14 162,90	11 052,60	8 234,70	N/A

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Makroekonomické ukazatele, zavedení pobídek pro investory, účinná podpora zahraničních investic ze strany ukrajinské vlády, reformy zaměřené na zvýšení transparentnosti daňového systému, podporu podnikání a posílení ochrany investorů - to vše vytvořilo příznivé investiční klima v roce 2021. V reakci na ruskou agresi v roce 2022 byl však příliv nových investic téměř zmrazen s ohledem na extrémně vysoká rizika - obavy investorů jít do rizika bez pojištění před ukončením války a nedostatek vlastních zdrojů na ukrajinské straně pro společné projekty. Podle ministerstva financí Ukrajina v prvních třech čtvrtletích roku 2022 získala přímé zahraniční investice ve výši 190 mil. USD. Ve stejném období byl ze země stažen kapitál v hodnotě 159 mil. USD. Kladné investiční saldo činilo 31 mil. USD. Za podmínky pokračujícího ostřelování civilní i průmyslové infrastruktury lze očekávat investice pouze v projektech v hraničním pásmu s EU se zaměřením na logistiku, export ukrajinských potravinářských výrobků nebo dovoz zboží na Ukrajinu.

Statistické údaje k teritoriálnímu rozdělení z hlediska investic nejsou aktuálně k dispozici. Přímé investice z České republiky tradičně směřují do ekonomicky nejrozvinutějších regionů (Kyjev, Kyjevská a Lvovská oblasti) s výrazným podílem v energetickém a zemědělském sektorech.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Od září 2017 je plnohodnotně platná Asociační dohoda EU – Ukrajina s tím, že představuje „návod“ pro realizaci politických a ekonomických reforem na Ukrajině. V rámci integračního úsilí ukrajinská vláda přijala akční plán, dále Komunikační strategii a „Roadmap“ pro přijímání integrační legislativy. Pravidelně se vypracovává Zpráva o implementaci Asociační dohody mezi Ukrajinou a EU (Report on Implementation of the Association Agreement between Ukraine and the EU). Od 1. ledna 2016 je uplatňována Prohloubená a komplexní dohoda o zóně volného obchodu (DCFTA), která je součástí Asociační dohody EU - Ukrajina. Dohoda má umožnit propojení vnitřního trhu EU s ukrajinským trhem, přiblížit ukrajinské standardy těm, které platí v EU a podpořit diversifikaci a zvýšení konkurenceschopnosti ukrajinského exportu a ukrajinské ekonomiky jako celku. Dohoda odstranila většinu obchodních bariér mezi EU a Ukrajinou. Podle dohody mají být cla a kvóty postupně zrušeny.

Smlouvy s ČR

Česká a ukrajinská strana rozvíjejí hospodářskou spolupráci na základě Asociační dohody EU – Ukrajina a její DCFTA s tím, že české společnosti budou moci využívat výhody vyplývající z postupného plnohodnotného propojení ukrajinského trhu s vnitřním trhem EU. Z dalších dohod lze uvést Dohodu o podpoře a vzájemné ochraně investic, Smlouvu o zamezení dvojího zdanění, Dohodu o spolupráci v oblasti jaderné energetiky, Dohodu o mezinárodní silniční dopravě, Dohodu o letecké přepravě apod. Seznam platných smluv s Ukrajinou je na https://www.mzv.cz/kiev/cz/vzajemne_vztahy/dvoustranne_smlouvy_s_ukrajinou/index.html.

3.4 Rozvojová spolupráce

ČR realizuje na Ukrajině dlouhodobě jak humanitární pomoc, tak i projekty v rámci rozvojové a transformační spolupráce. Po roce 2014 byly v souvislosti s obnovou a demokratickou transformací Ukrajiny aktivity ČR významně rozšířeny. V rámci rozvojové pomoci je pozornost zaměřena z velké části na oblast školství – podpora rozvoje mechanismů zajišťování kvality vzdělávání, česko-ukrajinská meziuniverzitní spolupráce, zlepšování materiálních podmínek tzv. přesídlených univerzit či projekty B2B (ČRA). Prostřednictvím tzv. malých rozvojových projektů a programu MEDEVAC ČR pomáhá rozvíjet po materiální i expertní stránce činnost zdravotnických zařízení a univerzit. Kromě toho ČR realizuje na Ukrajině projekty bezpečnostní rozvojové spolupráce, nabízí vládní stipendia a aktivně se účastní implementace projektů Mezinárodního Visegrádského fondu.

Po vypuknutí konfliktu na východě Ukrajiny v roce 2014 ČR financovala např. psychorehabilitační tábory pro děti z oblastí zasažených válkou, opravy škol, dodávky zdravotnického vybavení pro instituce sídlící v bezprostřední blízkosti tzv. linie kontaktu a podpořila administrativní aktivity či rozvoj komunit nacházejících se v konfliktní zóně.

V reakci na ruskou agresi v roce 2022 schválila česká vláda uvolnění 300 mil. Kč na naléhavou humanitární pomoc Ukrajině v gesci MZV a MV. Zároveň oba resorty potvrdily vyčlenění dalších prostředků. Projekty zahrnují dodávky materiální pomoci z ČR (ČČK), vázané dary na zdravotnické a sanitární vybavení, humanitární dotace pro české NGOs a dary pro ukrajinské NGOs pomáhající na místě. V ČR se podle odhadů k 1.4.2023 nachází více než 323 tisíc UA uprchlíků. Drtivá většina z nich obdržela speciální víza, které jim poskytují přístup ke zdravotní péči, vzdělání, zaměstnání a sociální podpoře.

V říjnu 2022 byl vládou schválen Program humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2023-2025 s vyčleněním finančních prostředků.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Ukrajinský trh vždy skýtal řadu obchodních a investičních příležitostí. Válka však výrazným způsobem zasáhla většinu sektorů bilaterální spolupráce a ovlivnila aktuální poptávku ukrajinské strany, zejména směrem k dočasné operativní obnově zničených objektů a pomoci se zajištěním základního fungování státu a základních potřeb pro obyvatele.

Ukrajina společně se západními partnery věnuje zvýšenou pozornost opatřením na podporu fungování kritické infrastruktury – dodávky vody a elektřiny, vytápění na zimní sezónu 2023/2024, fungování zemědělsko-potravinových řetězců, aby lidé mohli žít na válkou zasažených územích, aby mohlo docházet k návratu běženců do svých domovů. Na celé řadě míst je nutné zajistit potřebné obydlí vnitřně vysídleným osobám. Již v této etapě mají české firmy šanci na zapojení do procesu obnovy. Válka však dříve či později skončí a Ukrajina bude potřebovat obnovit vše od infrastruktury, průmyslu, až po bydlení.

Při platnosti všech rizik, která jsou dnes spojena s podnikáním na Ukrajině, by proto české firmy neměly, a to ani v případě další případné eskalace situace, zcela opouštět ukrajinský trh (případný návrat na opuštěné pozice bude velmi ztížený, pokud ne zcela nemožný), ale měly by své obchodní vztahy přizpůsobit jednak aktuální obchodní politice a jednak budoucím očekávaným modifikacím ukrajinské ekonomiky. Aktuální informace k sektorovým příležitostem jsou dostupné v rámci Mapy globálních oborových příležitostí (<https://www.export.cz/aktuality/mop/>).

► Energetika

Připojení Ukrajiny k jednotnému evropskému trhu s elektřinou předpokládá modernizaci generujícího zařízení a sítí. Příležitost pro české podnikatelské subjekty v dodávkách elektrických zařízení (silové transformátory, přístrojové transformátory, vysokonapěťové spínače, odpojovače), mobilních kabelových laboratoří, kabelů a vodičů. Z ukrajinské strany je zájem o vyspělé decentralizované zdroje energie a tepla s jejich integrací do stávající energetické soustavy. Absence vlastního energetického strojírenství představuje šanci pro české firmy v oblasti dodávek zařízení pro vodní a jaderné elektrárny.

► Zemědělství a potravinářství

Příležitosti u zařízení potravinářského sektoru, u zemědělské techniky a technologií, u energetického zařízení na biomasu (zemědělské odpady) i u levnějších základních potravin. Zajímavou příležitostí mohou být také tendry Organizace pro výživu a zemědělství Spojených národů na projekty realizované v rámci poskytování humanitární pomoci.

► Dopravní infrastruktura

Zničená a poškozená civilní a vojenská infrastruktura nabízí jedinečné možnosti pro české dodavatele techniky, materiálů a technologií ve stavebním segmentu. Možnosti pro spolupráci jsou i při modernizaci veřejné dopravy, například při celkové rekonstrukci železniční infrastruktury (bezpečnostní, informační a telekomunikační systémy; výroba a oprava kolejových vozidel a lokomotiv; zlepšení komfortu mobility a bezpečný provoz; modulární mosty a menší ocelové mosty) a modernizaci letišť.

► Zdravotnictví a farmacie

Příležitost pro české firmy představuje budování nových částí nemocnic, jejich vybavení zdravotnickým zařízením a technologiemi (jednotky intenzivní péče, mobilní nemocnice a laboratoře, neonatální oddělení, rehabilitace, primární péče, jednodenní péče, mikrobiologie) a též poptávka po zdravotnickém materiálu a lécích.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Na Ukrajině je potřebné počítat s tím, že obchodní jednání zpravidla probíhají delší dobu s tím, že ukrajinští partneři se chtějí dobře seznámit se svými českými kolegy dříve než se uzavřou významnější obchodní dohody. To předpokládá pracovní cesty na Ukrajinu a přímé jednání s partnery. Užitečné zázemí pro české podnikatele na Ukrajině představuje zejména Velvyslanectví ČR v Kyjevě, Kancelář CzechTrade v Kyjevě a též Generální konzulát ČR ve Lvově.

4.2 Oslovení

Na Ukrajině se při oslovení v ústní podobě používá křestní jméno a jméno po otci (ukrajinština, ruština). V písemné podobě se též používá křestní jméno a jméno po otci, v oficiální písemné korespondenci s představiteli velkých podniků a státní správy se používá při oslovení funkce (vážený pane generální řediteli apod.).

4.3 Obchodní schůzka

Obchodní jednání se dojednávají předem, a to zpravidla telefonicky, e-mailem, v některých případech i dopisem. Schůzky se organizují od 10,00 většinou v kanceláři. Oběd je zpravidla mezi 13,00 – 14,30 (cca 1- 1,5 hod.). Odpolední schůzky jsou organizovány od cca 14,30 do 17,30. V rámci významnějších jednání mohou být čeští partneři pozváni na večeři (zpravidla od 18,00 či 19,00) s tím, že na večeři se předpokládá formální oblečení (oblek, šaty). Během jednání se vyměňují vizitky (často je někteří z účastníků nemají ...). U části podnikatelské komunity na Ukrajině je nutné počítat s kulturou přípitků. Dárky se během úvodních schůzek nedávají.

K načasování jednání lze uvést, že pracovní schůzky jsou organizovány celoročně s výjimkou svátků a dní v jejich těsné blízkosti. Jedná se o počátek roku (mezi 1. – 8. 1.), Mezinárodní den žen (8. 3.), doba Velikonoc (termín se každoročně mění), počátek května (1. a 9. 5.; změna v roce 2024 - 1. a 8.5.) a o další svátky jako je Den ústavy Ukrajiny (28.6.), Den nezávislosti Ukrajiny (24.8.) a Den obránců Ukrajiny (14.10.). Těžší je organizovat pracovní jednání v době prázdnin (červenec a srpen), kdy je celá řada pracovníků včetně vedení společností též na dovolené.

Samotná jednání probíhají podobně jako v ČR. Překvapit může souběžné využívání soukromých e-mailových adres jako je ukr.net či gmail.com. Je též rozšířená komunikace prostřednictvím Viber, méně již přes WhatsApp.

Během první schůzky se chtějí ukrajinští partneři seznámit. Jsou spíše zdrženlivější, v případě znalostí ČR tuto skutečnost sdělí s cílem vytvoření více pozitivnější atmosféry (např. byli v Karlových Varech). Důležitá je pro ně osobní komunikace na všech stádiích jednání o spolupráci, mají často dobré vzdělání a znalosti.

Na Ukrajině se zpravidla toleruje zpoždění se zahájením pracovního setkání o cca 10 – 15 minut (v Kyjevě se lze často setkat při zpoždění příchodu ukrajinských partnerů se zdůvodněním odkazujícím na dopravní zácpy). Samotná jednání probíhají cca 1 – 1,5 hodiny, v rámci technických jednání se může jednat déle.

K otázce teritoriálních rozdílů v obchodních jednáních lze uvést, že jsou definovány větší koncentrací velkých podniků na východě Ukrajiny (více formálnější jednání, dodržování hierarchie) a větším počtem malých a středních podniků v západní části Ukrajiny (větší pružnost a rychlost jednání). Při jednání v menších městech je zahraničním delegacím věnována soustředěnější pozornost zahrnující často i večerní program (pracovní večeři, kulturní program).

Při obchodních jednáních je alkohol nabízen pouze v rámci společenské části jednání (zpravidla pracovní večeře). Zde je nutné být připraven na „kulturu“ přípitků.

Na obchodních jednáních se předpokládá formální oblečení (oblek, šaty). To se týká i oficiálních pracovních večeří. K otázce složení ideálního jednacího týmu lze uvést, že vždy záleží na dané pracovní schůzce a jejím zaměření. Na úvodním jednání by měl být přítomen manažer s rozhodovací pravomocí (u menších společností je to často i vlastník společnosti) a případně další odborníci. Na dalších technických jednáních se očekává účast příslušných odborníků a techniků.

Na Ukrajině není zcela obvyklé pozvat obchodního partnera domů. Lze však být např. po jednáních pozván na šašlik či na ryby (zejména při jednáních s menšími a středními společnostmi).

4.4 Komunikace

K jazykové vybavenosti lze uvést, že na úrovni standardních jednání není tlumočnická potřeba, zástupci společností mají schopnost komunikovat ukrajinským či ruským jazykem. V rámci oficiálních uzavírání kontraktů se zástupci velkých společností je využití tlumočení možné. Ukrajinskí podnikatelé hovoří ukrajinsky a rusky, v některých sektorech (např. IT) je rozšířena angličtina.

Vyjednávání s místními obchodníky je podobné jako v ČR, během obchodních jednání se nedoporučuje projednávat některá citlivá témata jako jsou rusko – ukrajinské vztahy, situace na východě Ukrajiny, náboženské otázky aj.

Komunikovat s partnery na Ukrajině je možné e-mailem, telefonicky apod., důležité je nicméně udržovat osobní kontakt s ukrajinskými partnery, tj. dojíždět osobně na Ukrajinu na jednání a účastnit se i dalších relevantních akcí (např. veletrhů).

4.5 Doporučení

Podnikatelům, kteří se na Ukrajinu chystají, doporučujeme se v první řadě seznámit se se základními dokumenty k teritoriu (Jednotná teritoriální informace, Mapa strategických příležitostí apod.). V další fázi je vhodné kontaktovat velvyslanectví a též kancelář CzechTrade (informace k aktuální situaci v teritoriu, možnost vyhledání partnerů, průzkum trhu apod.). Je nutné si udělat též interní představu ve společnosti k předpokládanému vstupu na ukrajinský trh (včetně finančních nákladů, otázky zřízení zastoupení, účasti na veletrzích, marketingu daného zboží apod.).

4.6 Státní svátky

Státní svátky:

- 1. ledna: Nový rok
- 7. ledna: Vánoční svátky /podle juliánského kalendáře
- 8. března: Mezinárodní den žen
- 1. května: Svátek práce
- 16. dubna: (termín se každoročně mění): Velikonoce
- 9. května: Den vítězství
- 4. června: Letnice
- 28. června: Den ústavy Ukrajiny
- 24. srpna: Den nezávislosti Ukrajiny
- 14. října: Den obránců Ukrajiny
- 25. prosince: Vánoce

Podrobně: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/days>

Pravidlem je, že pokud některý ze svátků připadá na víkend, je volno kompenzováno zpravidla v nejbližších pracovních dnech.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Během prvních týdnů od začátku války byla obchodní a výrobní činnost na Ukrajině ochromena, došlo k náhlému přetrhnutí logistických, výrobních a obchodních řetězců. Část podniků se postupně přizpůsobila k válečné situaci a aspoň částečně obnovila výrobní a obchodní činnost, a to na územích, které nejsou okupovány a (nebo) nejsou blízko linie fronty, tj. především centrální a západní regiony Ukrajiny. Firmy usilují o zachování prodejních a distribučních kanálů, které existovaly před válkou, a to především na základě osobních kontaktů s obchodními zástupci a dealery, kteří zůstali v zemi, neevakovali se nebo nenarukovali do armády. Právě místní dealeri a obchodní zástupci se pokouší obnovit prodejní kanály, přemístit sklady se zbožím do bezpečnějšího teritoria, udržovat kontakty s koncovými zákazníky nebo odběrateli. Pro logistiku zboží nabyly nyní mimořádného významu zejména služby soukromé poštovní společnosti Nova Pošta, která má rozsáhlou síť poboček a kurýrského doručování v zemi, doručuje jak balíky, tak i kontejnery. Je nutné poznamenat, že se mezinárodní obchodní činnost omezila především na dodávky produkce pro tři segmenty ukrajinské ekonomiky: obrana, zdravotnictví, zemědělství a zpracovatelský průmysl. Další segmenty trhu se nacházejí v útlumu.

Mezinárodní obchodní výměna s Ukrajinou v době stanného práva je rovněž tak omezena tzv. moratoriem na devizové platby do zahraničí: usnesení Národní banky Ukrajiny č. 18 „O fungování bankovního systému v době stanného práva“. Usnesením Kabinetu ministrů Ukrajiny ze dne 24. února 2022 č. 153 byl však zřízen seznam položek tzv. kritického dovozu, které bylo povoleno dovážet a platit, původně se jednalo výhradně o položky, vztahujících se k bezpečnosti státu a zdravotnické zboží. Ten seznam se ale postupně rozšiřuje o nové komodity, které jsou povoleny k dovozu. Nicméně v něm stále chybí řada položek, které jsou důležité pro české exportéry – např. určité typy strojů, transformátory etc. Při uzavření obchodu je nutné zkontrolovat, jestli kód zboží je na uvedeném seznamu a rovněž tak požádat ukrajinského zákazníka (partnera), aby ověřil u své banky, jestli mu povolí nákup deviz a následné provedení platby za to zboží.

Nepoužívanějším způsobem přepravy zboží z ČR do Ukrajiny zůstává kamionová doprava, kde se nyní však pohybují výhradně ukrajinské přepravní společnosti. V době válečného stavu mezinárodní přepravní společnosti nepůsobí na území Ukrajiny, rovněž tak mezinárodní pojišťovny neposkytují pojištění na území země, kde je vyhlášen válečný stav. Tato skutečnost spolu se zdražením pohonných hmot zapříčinila dvoj- až trojnásobné zdražení přepravních služeb.

Ukrajinský parlament schválil zákony, kterými se zavádí zjednodušený způsob celní kontroly, který osvobozuje některé typy podniků od splacení DPH, spotřební daně a dovozního cla, počítá s podáním předběžného celního prohlášení a nevyžaduje celní kontrolu. Všechny změny je nutné ale konzultovat s místními firemními účetními, aby nedošlo k nepředvídatelným komplikacím a zdržením přímo na hranici nebo při proclení. Zároveň ukrajinská vláda zrušila na dobu stanného práva místní certifikaci pro určité typy komodit (např. osiva) a registraci zemědělské techniky.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Na ukrajinském trhu působilo před válkou více jak 200 zastoupení a kanceláří českých společností s tím, že většina z nich byla vedena ukrajinskými zástupci. Ve většině případů se jedná o společnosti s ručením omezeným se stoprocentním podílem českého kapitálu nebo s ukrajinskou účastí. Na začátku války většina podniků utlumila svou činnost, ale již od června 2022 začala postupně obnovovat chod podniku s výjimkou případů, kdy sídlo podniku se nachází na dočasně okupovaném území. Z bezpečnostních důvodů část společností přemístila sklady, logistická centra a kanceláře do západních oblastí země (Zakarpatská, Lvovská a Ivanofrankivská oblasti), kde sledujeme nárůst poptávky po různých typech skladovacích prostorů, logistických terminálů, nemovitostí a současně tu vznikají nové průmyslové parky. Válečná situace přispěla k navýšení obchodní aktivity v západních regionech na úkor východních a jižních.

Dne 3. března 2022 byly schváleny zákony č. 2115-IX „O ochraně zájmů subjektů, které podávají daňové zprávy a jiné dokumenty během stanného práva nebo válečného stavu“ a č. 2118- IX "O změnách daňového zákoníku Ukrajiny a o zvláštnostech zdanění a vykazování během stanného práva". Dle schválených zákonů je povoleno právníkům a fyzickým osobám podat účetní, finanční, revizní zprávy a jakékoli další doklady, které je nutné předložit v souladu s platnými právními předpisy, do 3 měsíců po ukončení stanného práva. V období stanného práva nebo válečného stavu se neprovádějí žádné kontroly včasnosti a úplnosti předkládání jakýchkoliv zpráv nebo dokladů ohlašovacího charakteru oprávněným orgánům. V parlamentu je však již zaregistrován návrh zákona č.8401, kterým se mají obnovit všechny kontroly podniků ze strany státních oprávněných orgánů a zároveň zrušit další uvolnění pro podnikatelskou sféru (se schválením zákona se počítá v letě 2023).

Na kontrolovatelném Ukrajinou území všechny právní úkony probíhají dle běžné procedury, nicméně může docházet k prodloužení termínů v návaznosti na podmínky válečného stavu. V případě registrace sídla podniku na území, které je nyní dočasně okupováno, nejsou možné jakékoliv změny.

Od prvního dne války byl elektronický obchodní rejstřík a další veřejně přístupné databáze dočasně zablokovány ukrajinskou vládou z bezpečnostních důvodů. Dne 27. prosince 2022 byl přístup k různým typům rejstříků obnoven, ale na webovém portálu dochází často k systémovým omylům (odkaz na ukrajinský obchodní rejstřík <https://usr.minjust.gov.ua/content/free-search>). Z toho důvodu doporučujeme pro získání základních informací o ukrajinském obchodním partnerovi používat informační systém OpenDataBot (<https://opendatabot.ua/>).

5.3 Marketing a komunikace

Na ukrajinském marketingovém trhu jsou využívány všechny dostupné formy reklamy (televize, rozhlas, sociální sítě, periodika, billboardy apod.), dominantní postavení zaujímá televizní reklama, jejíž podíl se však postupně snižuje. Velmi dynamicky se rozvíjí v posledních letech „digitální reklama“ v médiích a též na sociálních sítích, což je mj. spojeno s rychlým rozvojem digitalizace na Ukrajině. Je rozšířené využívání reklamních agentur, celá řada větších společností má vlastní marketingové oddělení.

Reklama je na ukrajinském trhu využívána celou řadou českých společností, nejviditelnější je společnost ŠKODA Auto (prostřednictvím svého ukrajinského zástupce – společnosti Eurocar), dále někteří výrobci piva z ČR a společnost Hamé (potravinářské výrobky). České společnosti často využívají k propagaci svých výrobků na Ukrajině účast na různých specializovaných mezinárodních a regionálních veletrzích.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

System ochrany duševního vlastnictví se na Ukrajině postupně formuje směrem k mezinárodním standardům, a to i ve vazbě na závazky ukrajinské strany v této oblasti vyplývající z členství Ukrajiny ve Světové obchodní organizaci (od roku 2008) a z Asociační dohody EU – Ukrajina. Ukrajinský institut ochrany intelektuálního vlastnictví (UkrPatent) se zabývá registrací patentů a obchodních značek, Antimonopolní úřad pokrývá ochranu obchodních tajemství. Slabším místem je nadále značně rozšířený prodej importovaného padělaného zboží na trzích na Ukrajině. V posledních cca 3 letech byla v této oblasti přijata celá řada nových zákonů s cílem zkvalitnění ochrany duševního vlastnictví na Ukrajině. Zahraniční společnosti zatím musí počítat s nižší úrovní vymahatelnosti práva v této oblasti na Ukrajině.

5.5 Trh veřejných zakázek

Státní řídicí orgány a místní (regionální) rady mají právo zadávat (na soutěžním základě) subjektům zakázky na výrobu, dovoz a vývoz požadovaného zboží. Zahraniční hospodářské subjekty mají v případě výběrového řízení (veřejné soutěže) na zadání státní zakázky – v souladu se zákonem o zahraničně ekonomické činnosti – stejná práva a povinnosti jako domácí subjekty. Ke splnění všech podmínek tendru by měla být daná zahraniční společnost na Ukrajině registrována (např. mít založenou dceřinou společnost).

Ministerstvo ekonomiky Ukrajiny je zodpovědné za koordinaci vyhlašovaných výběrových řízení. Informace o státních zakázkách lze nalézt například na webových stránkách <https://tender.me.gov.ua>. Od dubna 2016 je v provozu elektronický portál zadávání veřejných zakázek ProZorro (prozorro.gov.ua), který mají za povinnost využívat všechny státní instituce.

Lze se též účastnit tendrů vyhlašovaných mezinárodními finančními institucemi na Ukrajině jako je EBRD, EIB apod. (se zohledněním tenderových pravidel těchto institucí).

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Platební styk probíhá na Ukrajině dle stejných základních standardů jako v zemích EU. Častěji je nicméně využívána možnost platby předem či prostřednictvím akreditivu (zejména u nově navázaných obchodních vztahů). Je též potřebné zohledňovat možnosti výkyvu kurzu národní měny hřivny. Od roku 2019 došlo na Ukrajině k výraznějšímu uvolnění restrikcí s nakládáním se zahraniční měnou (tj. i pro zahraniční společnosti). Dle modelu OECD je Ukrajina k 20.5.2023 v rámci klasifikace zemí podle míry rizika zařazena do stupně 7 (stupeň 7 je nejrizikovější).

Případné spory se na Ukrajině řeší prostřednictvím soudů, další možností je rozhodování obchodních sporů arbitrážním (rozhodčím) soudem při Obchodně - průmyslové komoře Ukrajiny, která se nachází v každém oblastním městě. Obchodní partneři, pocházející z různých států, se mohou dohodnout, že jejich spory bude rozhodovat zahraniční arbitrážní (rozhodčí) soud nebo soud jiného státu. K pomoci při řešení sporů jednotlivých společností se státními institucemi již několik let na ukrajinském trhu slouží Business Ombudsman (poradní instituce vlády Ukrajiny) a v jednotlivých ukrajinských oblastech jsou zřízeny „protiraiderské štáby“.

K řešení sporů českých společností se státními institucemi na ukrajinském trhu může být využit i mechanismus Česko – ukrajinské mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci (MVK). Desáté zasedání MVK se uskuteční v září 2023 v Praze.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Ukrajina byla dne 24. 2. 2022 napadena Ruskem a v zemi platí válečný stav.

Velvyslanectví České republiky v Kyjevě ani Generální konzulát České republiky ve Lvově až do odvolání nenabírají žádosti o krátkodobá víza. Žádosti o dlouhodobá víza a pobyty jsou nabírány ve specifických případech daných aktuálním zněním nařízení vlády č. 308/2022 Sb. Podrobnosti jsou uvedeny na webových stránkách Velvyslanectví ČR v Kyjevě www.mzv.cz/kyjev a Generálního konzulátu ČR ve Lvově www.mzv.cz/lvov.

Aktuální situaci ve vztahu k doporučení na cesty je možné sledovat na stránkách MZV ČR. Obecně důrazně nedoporučujeme do Ukrajiny cestovat, zejména však do oblastí poblíž aktivních bojových operací a do oblastí, které byly v minulosti zasaženy bojovými operacemi. Celé území Ukrajiny je ohroženo leteckými a raketovými útoky. Opatření, zavedená v souvislosti s epidemií COVID-19 byla postupně zrušena, pokud dojde k návratu epidemie, doporučujeme sledovat aktuální informace, i co se týká návratu případných protiepidemiologických opatření.

MZV ČR doporučuje cestovatelům registrovat se před případnou cestou na Ukrajinu v databázi cestovatelů DROZD na webu <http://drozd.mzv.cz>.

Letecké spojení do Ukrajiny bylo přerušeno. Z dálkových linek je možné využít jak autobusovou, tak vlakovou dopravu. Cestování autem může být ztíženo problematickou dostupností PHM.

Pro celé území Ukrajiny platí stav vysoké bdělosti a zvláštní ochrany pro zajištění bezpečnosti strategických objektů. V řadě míst jsou zřízena kontrolní stanoviště, kde je nezbytné předkládat osobní doklady a doložit účel cesty. Je nezbytné mít u sebe neustále osobní doklady a případně doklady od vozidla. V zemi jsou zavedeny noční zákazy vycházení, konkrétní doba těchto zákazů se liší oblast od oblasti. V době zákazu vycházení není možné se nacházet na ulici, ale ani cestovat autem bez zvláštních povolení. Svůj pohyb po Ukrajině a cestovní itinerář je třeba přizpůsobit těmto nařízením.

Ostatní informace jsou dostupné na webu Velvyslanectví ČR v Kyjevě www.mzv.cz/kyjev a Generálního konzulátu ČR ve Lvově www.mzv.cz/lvov.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

V souladu s platnými ukrajinskými zákony (zákon o zaměstnanosti obyvatelstva) musí zaměstnavatel, který chce zaměstnat cizince na Ukrajině, absolvovat stanovenou proceduru registrace a získání odpovídajících povolení. Pracovní povolení k zaměstnávání cizinců vydává Státní centrum zaměstnanosti při Ministerstvu ekonomiky Ukrajiny, pokud tuto otázku jinak neupravují platné mezinárodní dohody. Povolení se vydává na konkrétní termín (většinou na 1 rok nebo na termín platnosti pracovní smlouvy, ne déle než na 3 roky, a to pro zvláštní kategorie cizinců) a na určitou funkci. Po ukončení platnosti povolení v případě potvrzení odůvodnění ho lze dále obnovovat. Platnost může být prodloužena za podmínky, že zaměstnavatel předloží příslušnému orgánu odpovídající žádost před ukončením platnosti původního povolení. Cizinec může pracovat na několika pozicích u jednoho nebo několika zaměstnavatelů za podmínky získání povolení pro každou funkci. Pro vysoce placené odborníky existuje možnost vedlejšího pracovního poměru bez získání zvláštního povolení, jestli platnost pracovní smlouvy na vedlejší povolání nepřekračuje termín platnosti povolení na hlavním pracovišti.

Rozhodnutí o vydání pracovního povolení se přijímá na základě odůvodněné žádosti zaměstnavatele, ke které se kromě dokumentů týkajících se konkrétního zaměstnance/cizince (kopie pasu, osobní údaje, fotografie) přikládá především kopie návrhu pracovní smlouvy a dokument potvrzující zaplacení poplatku za přijetí žádosti. O pracovní povolení není potřeba žádat, pokud má cizinec dlouhodobý (trvalý) pobyt na Ukrajině, získal status uprchlíka dle ukrajinské legislativy, je zástupcem zahraniční mořské nebo říční flotily, je pracovníkem zahraničních sdělovacích prostředků, akreditovaných pro práci na Ukrajině aj.

Zaměstnavatel hradí za zaměstnance dávky zdravotního a sociálního pojištění ve výši 22% ze stanoveného platu. Minimální mzda je na Ukrajině k 1.5.2023 na úrovni 6700 UAH. Průměrná mzda na Ukrajině v roce 2022 činila 14859 UAH s tím, že její výše se v různých regionech liší.

5.9 Veletrhy a akce

Plánované významné veletrhy na Ukrajině v roce 2023 (v Kyjevě)

AutoTechServis (servis vozidel): 30.5.-1.6.2023, www.ats-expo.com.ua

AGRO (technologie pro zemědělství): výstava se odkládá na neurčitou dobu, www.agroexpo.in.ua

Ukrainian Food Expo 2023 (potravinářství): výstava se odkládá na neurčitou dobu, <https://worldexpo.pro/ukrainian-food-expo>

BEZPEKA/SECURITY (bezpečnostní zařízení a systémy): 17.5.2023, www.bezpeka.ua

AVIASVIT – XXI (letecký průmysl): výstava se odkládá na neurčitou dobu, <https://www.iec-expo.com.ua/avia-2022.html>

ARMS and SECURITY (bezpečnost): výstava se odkládá na neurčitou dobu, <https://arms-security.com.ua/>

UITT (cestovní ruch): výstava se odkládá na neurčitou dobu, <https://www.uitt-kiev.com/uk-UA/>

UKRAINE INTERNATIONAL TRAVEL MARKET (cestovní ruch): výstava se odkládá na neurčitou dobu, www.ukraine-itm.com.ua

PUBLIC HEALTH (zdravotnictví): 4.-6.10.2023, <https://publichealth.com.ua/>

OILGASEXPO (plynárenství): 17.-19.10.2023, <https://worldexpo.pro/neftegazekspo>

AQUA UKRAINE (vodohospodářství): 17.-19.10.2023, <https://www.iec-expo.com.ua/aqua-2023.html>

WORLD FOOD UKRAINE (potravinářství): 1.-3.11.2023, <https://worldfood.com.ua/>

INDUSTRIAL FORUM (průmyslová zařízení a technologie): 30.5.-1.6.2023, <https://www.iec-expo.com.ua/pf-2023.html>

Na vybraných veletrzích organizuje český stánek kancelář Czech Trade v Kyjevě.

Vybraní organizátoři výstav a veletrhů:

International Exhibition Centre, www.iec-expo.com.ua

Kyiv International Contract Fair, www.kmky.kiev.ua

Acco International, <http://acco.ua>

PremierExpo, www.pe.com.ua

EUROINDEX, www.euroindex.ua

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR na Ukrajině: 01054 Kyjev, Jaroslaviv Val 34 A tel.: +380 44 2726800; e-mail: kyiv@embassy.mzv.cz (ekonomický diplomat: commerce_kiev@mzv.cz); www.mzv.cz/kyiv

Pro dopravu z letiště na Velvyslanectví ČR v Kyjevě lze použít taxík či veřejnou dopravu (tj. autobusem či letištním vlakem z letiště do centra a dále metrem). Nejbližší k velvyslanectví je stanice metra Zlatá vrata (cca 8 minut pěšky k velvyslanectví).

Konzulární úsek Velvyslanectví ČR na Ukrajině: 02000 Kyjev, Bohdana Chmelnického 58 tel.: +380 44 2341005, konzulární pohotovost: +38050 3101046; e-mail: consulate_kyiv@mzv.cz

Generální konzulát ČR ve Lvově: 79057 Lvov, ul. Antonovyče 130 A tel.: +380 322 976893; +380 322 976894; e-mail: lvov@embassy.mzv.cz; www.mzv.cz/lvov

Zahraníční kancelář agentury CzechTrade: 01030 Kyjev, ul. I. Franko 40, kancelář č. 10 tel.: +380 44 238 61 30; e-mail: kiev@czechtrade.cz; www.czechtrade.kiev.ua

Kancelář Českého centra v Kyjevě: 03150 Kyiv, ul. Ivana Fedorova 12 tel. +380 44 230 29 64, mobil: +380 95 68 73 158; e-mail: cckiev@czech.cz; <https://kyiv.czechcentres.cz/>

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Tísňové číslo – 112; Havárie plyn – 104; Policie – 102; Lékařská pohotovost – 103; Požárníci – 101; Informace o tel. číslech – 109, 115

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

www.president.gov.ua - Kancelář prezidenta Ukrajiny

www.kmu.gov.ua - Kabinet ministrů Ukrajiny

www.rada.gov.ua - Nejvyšší rada Ukrajiny

<http://zakon.rada.gov.ua> - ukrajinská legislativa

<https://www.me.gov.ua> - Ministerstvo ekonomiky Ukrajiny

<https://minagro.gov.ua> - Ministerstvo agrární politiky a potravinářství Ukrajiny

<https://thedigital.gov.ua> - Ministerstvo digitální transformace Ukrajiny

<https://mspu.gov.ua> - Ministerstvo pro otázky strategických odvětví průmyslu Ukrajiny

<https://minre.gov.ua> - Ministerstvo pro reintegraci dočasně okupovaných teritorií Ukrajiny

www.minjust.gov.ua - Ministerstvo spravedlnosti Ukrajiny

www.minfin.gov.ua - Ministerstvo financí Ukrajiny

<https://mepr.gov.ua> - Ministerstvo ochrany životního prostředí a přírodních zdrojů Ukrajiny

<http://mpe.kmu.gov.ua> - Ministerstvo energetiky Ukrajiny

<https://mtu.gov.ua/> - Ministerstvo infrastruktury Ukrajiny

www.mon.gov.ua - Ministerstvo školství a vědy Ukrajiny

<https://mkip.gov.ua> - Ministerstvo kultury a informační politiky Ukrajiny

www.moz.gov.ua - Ministerstvo zdravotnictví Ukrajiny

<https://mms.gov.ua/> - Ministerstvo mládeže a sportu Ukrajiny

www.msp.gov.ua - Ministerstvo sociální politiky Ukrajiny

<http://mvs.gov.ua> - Ministerstvo vnitra Ukrajiny

www.mfa.gov.ua - Ministerstvo zahraničních věcí Ukrajiny

www.mil.gov.ua - Ministerstvo obrany Ukrajiny

<https://mva.gov.ua/ua> - Ministerstvo pro veterány Ukrajiny

www.bank.gov.ua - Národní banka Ukrajina

www.ucci.org.ua - Obchodně průmyslová komora Ukrajiny

<https://ucci.org.ua/rieghional-ni-tp> - regionalní obchodně průmyslové komory

<https://dpss.gov.ua/> - Státní služba pro bezpečnost potravin a ochranu spotřebitele Ukrajiny

www.ukrstat.gov.ua - Státní služba statistiky Ukrajiny

<https://nszu.gov.ua/> - Státní služba zdraví Ukrajiny

<https://customs.gov.ua/> - Státní celní služba Ukrajiny

<https://tax.gov.ua/> - Státní daňová služba Ukrajiny

<http://sfs.gov.ua> - Státní fiskální služba Ukrajiny

<https://dmsu.gov.ua/> - Státní migrační služba Ukrajiny

<http://www.drs.gov.ua/> - Státní regulační služba Ukrajiny

Informační agentury a internetové noviny:

www.unian.net ; www.interfax.com.ua ; www.korrespondent.net ; www.pravda.com.ua ; www.glavred.info

K podnikání na Ukrajině v češtině: www.peterkapartners.cz ; v angličtině a ukrajinštině www.pwc.com/ua/en.html